“Εγώ, που έφαγα το χαβιάρι με το κουτάλι.”

written by Σταματέλλα Πουλή | 10.02.2023

Τα νέα τα μάθαμε νωρίς. Στο τελευταίο γράμμα του πατέρα μου.”Το γράμμα μου θα σας βρει να κατηφορίζουμε απο Σιβηρία. Εχουμε πολλά λιμάνια ακόμα, αλλά τελευταίο λιμάνι πιάνουμε Πειραιά και θα “δέσουμε”. Στο τέλος του μήνα, βαριά,θα είμαι σπίτι!”. Τούτα τα γράμματα που αναγγέλλουν ερχομό, φέρνουν χαρά και αγαλλίαση.”Να γυρίσει σπίτι του, τόσους μήνες λείπει στις θάλασσες. Να είναι με το καλό και Παναγιά κοντά του στο κατώφλι να φανεί!”. Με το που διάβασε η μάνα μου το γράμμα, κωδικοποίησε την πληροφορία, όπως κωδικοποιούσε ο Νας σύμβολα και αριθμούς και θαρρείς και γίνονταν τρισδιάστατες οι λέξεις διαβάζοντας τες. “….τέλος του μήνα… θα είμαι σπίτι”.

Όλοι περιμέναμε τον ναυτικό πατέρα να γυρίσει, να γεμίσουν οι αγκαλιές και να ζεστάνουν οι ψυχές, λιώνοντας την παγωμάρα της αγωνίας και λύνοντας το σφίξιμο του μισεμού. Αλλά αυτό που ακόμα και τώρα με συνεπαίρνει, είναι η στιγμή που συναντιούνται τα μάτια. Εκείνο το βλέμμα που σε κοιτά ως το μεδούλι της ύπαρξης σου, και σου μιλά γλυκά, χωρίς να προφέρουν λέξη τα χείλη και σε χαϊδεύει, χωρίς να ανοίξουνε τα χέρια, και σε μετράει και ζυγίζει.

Κυλούσαν οι μέρες φέρνοντας πιο κοντά τον ερχομό του πατέρα μου και η μάνα μου βάλθηκε να καταπιάνεται με ένα σωρό ετοιμασίες. Μεχρι και τη γειτονιά άσπρισε, μέσα στο Γενάρη και σίγουρα ολόκληρα μερόνυχτα παρακαλιότανε μη βρέξει και ξεπλυθούνε οι ασβέστες και πάει στράφι κι ο κόπος κι ο ασβέστης που τόνε φύλαγε τόσους μήνες για το Πάσχα. Πήγε και κομμωτήριο κι έκαμε περμανάντ! Αυτό σημαίνει ότι ψήλωσε καμιά δεκαπενταριά πόντους, καθώς υψώθηκε στο κεφάλι της μεγαλόπρεπη

τριχοφωλιά απο ελικοειδείς τεχνητούς βοστρύχους. Οσο για μένα και τον αδελφό μου, περιμέναμε τον πατέρα με τα ξενόφερτα καλούδια, μια πιο πολύ διψούσαμε για τις ιστορίες του. Για χώρες μακρινές και θάλασσες απέραντες, που όταν φουρτουνιάζανε, καταπίνανε το μισό καράβι, και τόσα άλλα που μόνο στα ντοκυμαντέρ της Ερτ2 βλέπαμε. Κι η γιαγιά μου περίμενε το γιο της, το παιδί της. Έλεγε κάθε φορά "Να τόνε δω ν' ανεβαίνει από του Τρύπα, κι ας μου 'ρθει λιγοθυμιά αυτού, στο σκαλί".
Και ο πατέρας ήρθε και τον υποδεχτήκαμε με ασβεστωμένη γειτονιά και σπιτίσιες μυρωδιές από γιορτή. Κόκορος παστιτσάδα και μπόλικο κρασί "να κάμει αίμα" και η επωδός "που τόνε φάγανε οι θάλασσες, αλλά τώρα που θα κάτσει θα τόνε πνοέψω μια χαρά με μπουρδέτα και σοφρίτα που τ΄ αρέσουνε.
Τούτος ο ερχομός του πατέρα μου από τα καράβια όμως, έμελλε να σημαδέψει τα παιδικά μου βιώματα κι όταν φυλλομετρώ αναμνήσεις, πάντα στέκομαι εδώ με σελιδοδείκτη τη νοσταλγία για την πιο παράδοξη ιστορία.
Ένα βράδυ με κρύο πολύ, χιονιάς καιρός, ταΐζαμε το τζάκι ελιά κομμένη περσινή από το πρωί και σαν να μην έφτανε το ξερόκρυο, αργά το απόγευμα είχαμε και διακοπή ρεύματος, που συνήθως τραβούσε ώρες πολλές, κι έτσι κλεινόμασταν μέσα από νωρίς και ξεμυτίζαμε το άλλο πρωί. Εκείνο το βράδυ λοιπόν ελλείψει ηλεκτρικού επιστρατεύσαμε το τζάκι για το μαγείρεμα. Φακές που γίνονται κι εύκολα και μια βρασιά λάχανα για τη γιαγιά μου.
Στρώσαμε το τραπέζι με αχνιστές φακές και λάχανα και η ατμόσφαιρα στο ημίφως των κεριών και της γενναίας μας φωτιάς ήταν ομολογουμένως μυστηριακή, ίσως και απόκοσμη! Ημασταν όλοι περίεργα σιωπηλοί εκείνο το βράδυ. Άκουγες μόνο τον ήχο από τα κουτάλια μας που βουτούσαν στο πιάτο κάθε τόσο για ανεφοδιασμό φακής, τη γιαγιά μου στην άκρη του τραπεζιού που κομποδιάβαζε τη βρασιά της και το γουργουρητό του γάτου μας που ξαπλώθηκε μπροστά στο τζάκι από νωρίς.
Η σιωπή μας ήταν δικαιολογημένη. Πέρασαν οι μέρες και η θάλασσα, η πιο μεγάλη ξελογιάστρα, ψιθύριζε στ΄ αυτί του πατέρα μου "πρέπει να γυρίσεις, αρκετά με άφησες μόνη μου". Κοντοζύγωναν οι μέρες και τις μετρούσαμε όλοι κατεβάζοντας με κάθε μπουκιά φακή κι έναν μικρό κόμπο. Μέσα στη σιωπή, τη φακή ,το τζάκι , το κρύο , το σκοτάδι, το γάτο, τα λάχανα, τη θλίψη , τη θάλασσα, ο πατέρας μου, καταπίνοντας κρασί, είπε στη μάνα μου. "Τόσες μέρες είμαι εδώ, εκείνες τις κονσέρβες που έφερα, που μας δώκανε με το τελευταίο φόρτωμα, ούτε που τις αγγίξαμε. Δε φέρνεις καμία να φάμε τώρα να αποσώσουμε και το κρασί μας". Η μάνα μου σηκώθηκε χωρίς να μιλήσει και ύστερα από λίγο έφερε στο τραπέζι δυο κονσέρβες γαλαζωπές με ένα ασημί ψάρι απ' έξω. Τις άνοιξε και τις άδειασε σε ένα βαθύ πιάτο. Έμπηξε στα μαύρα σπλάχνα του πιάτου κι ένα κουτάλι και με αυτό το δωρικού τύπου σερβίρισμα μας παρότρυνε να φάμε.
Αλλά τι να φάμε; "Είναι χαβιάρι συμπλήρωσε ο πατέρας μου με ενθουσιασμό. Έξω το τρώνε πολύ και το μοσχοπουλάνε. Μας τα χαρίσανε, συνέχισε εκλιπαρώντας για μια αντίδραση."Ελάτε! δοκιμάστε!", πετάχτηκε η μάνα μου, κραδαίνοντας ένα κουτάλι, της σούπας παρακαλώ, ξέχειλο από εκλεκτό μαύρο χαβιάρι. Και φάγαμε! Και μας φάνηκε μια αιωνιότητα και μια μέρα, ώσπου να καταπιούμε και την τελευταία μαύρη μπίλια του εδέσματος. Η γιαγιά μου τότε ζήτησε πληροφορίες. "Τι ειν΄αυτο;", "Χαβιάρι,μάνα"," Πα να πει;", "Αυγά ψαριού, μάνα". "Α! Ταραμάς δηλαδή!"," Ε! οχι ακριβώς. Το χαβιάρι είναι πανάκριβο, δεν είναι σαν τον ταραμά που παίρνεις από του Τρύπα!". Η γιαγιά αγνόησε την αγωνιώδη προσπάθεια του πατέρα μου να την

πείσει για τη διαφορά. Σηκώθηκε, έφερε ένα πιατάκι , λίγο λάδι και λεμόνι κι έκαμε τα κουμάντα της. Έτσι έτρωγε τον ταραμά, έτσι έφαγε και το χαβιάρι, συνοδεύοντάς το όχι με μπλίνις, αλλά με μια ταπεινή βρασιά λάχανα, ρουφώντας κρασί αχόρταγα. Προσπαθούσαμε να μη δείξουμε τη δυσαρέσκεια μας και απογοητεύσουμε τον πατέρα μου, ο οποίος έβλεπε την οικογένεια του να συμπεριφέρεται μπρος στο χαβιάρι με πρωτογονισμό σαν ενός Homo Sapiens.
Η μάνα μου επανήλθε κατεβάζοντας πρόταση.”Μα δεν το τρώνε έτσι σκέτο με το κουτάλι. Έχω δει εγώ. Το απλώνουνε πάνω σε παξιμάδια!” Κρακεράκια εννοούσε, αλλά τέτοιες ώρες τέτοια λόγια. Παξιμάδια όμως; “Τελειώσανε”, είπε η γιαγιά καταπίνοντας λίγο χαβιάρι-ταραμά μαζί με μια γουλιά κρασί. Να δεις που ως το τέλος του γεύματος μου θα έχει γίνει ντέφι, πρόλαβα να σκεφτώ, όταν έντρομη αντίκρισα τη μάνα μου να κόβει δυο φέτες ψωμιού , πάχους ίσαμε δυο δάχτυλα γίγαντα η καθεμία.”Ελάτε, και με ψωμί μια χαρά πάει!”, αποφάνθηκε ο θηλυκός Τσελεμεντές, σαν να μας έλεγε, “θα το φάτε το ρημάδι για να μη στεναχωρηθεί ο πατέρας σας, που σε λίγες μέρες φεύγει πάλι” και η επωδός “που τόνε φάγανε οι θάλασσες και τον έψησε τ΄ αλάτι σα λακέρδα” και πάει λέγοντας. Άπλωσε πάνω σε κάθε φέτα μπόλικο χαβιάρι, μπερκέτι, γιατί η μάνα μου όταν άπλωνε πάνω στο ψωμί κάτιτις, κάλυπτε και την τελευταία ακρούλα, αλλιώς δεν ησύχαζε το μέσα της. Και κάπως έτσι, ήρεμα κι απλά, στο πλειστόκαινο της μικρής μας κουζίνας, καταλύσαμε τις ταξικές διάφορες! Παντρέψαμε τον ποπολάρο με τον προύχοντα, το ψωμί με το χαβιάρι. Το ιστορικό τούτο γεγονός έλαβε χώρα πάνω στο καρό τραπεζομάντηλο της μάνας μου, μέσα στο βαθύ πιάτο με τα ζωγραφιστά στάχυα.
Ματαιοπονούσαμε όλοι με τούτες τις προσπάθειες χαβιαροφαγίας. Ο πατέρας μου τότε πήρε ένα φύλλο εφημερίδα και άδειασε πάνω λίγο από το εκλεκτό χαβιάρι που δεν χώραγε στα γιγαντιαία ‘καναπεδάκια’ της μάνας μου. Άφησε την εφημερίδα μπροστά στο γάτο που το εξαφάνισε με μιας!
Ναι! Ταϊσαμε το γάτο χαβιάρι! Πάνω σε μια εφημερίδα! Κι εξακολούθησαμε και με τις υπόλοιπες κονσέρβες. Και στήσανε τσιμπούσι όλοι οι γάτοι στη γειτονιά με αρχηγό τον μονόφθαλμο μπαλωματάρη. Τα μόνα πλάσματα στο σπίτι που εκτίμησαν το ευγενές τραταμέντο, ήταν ο γάτος κι η γιαγιά μου, που το βάφτισε βέβαια ταραμά, αλλά σε στομάχι που έχει περάσει Κατοχή, δείχνεις σεβασμό και δε ζητάς πολλά-πολλά.
Εκείνο το βράδυ συνοδεύσαμε τη γιαγιά μου στο δωμάτιο της, γιατί καλοκαρδίστηκε με τόσο κρασί που κατέβαζε ομού με χαβιαροταραμολάχανα και αφήσαμε το γάτο να κοιμάται χορτάτος μπροστά στο τζάκι. Πήγαμε κι εμείς για ύπνο, για να ξεμυτίσουμε το άλλο πρωί, που θα είχε ξημερώσει μια άλλη μέρα, φέρνοντας όμως πιο κοντά το φευγιό του πατέρα μου. Ως την επόμενη φορά που θα διαβάζαμε σε κάποιο γράμμα του “θα είμαι σπίτι…”!